

1887-07-27

þÿ — ° ± Ä ¬ Ñ Ä ± Ñ ¹ Â Ä · Â š í À Á ¿ Å

þÿ • Á µ Å ½ · Ä ¹ ² ð Á ñ³ Á ± ¼ ¼ ± C o o p 2 0 0 2

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/8165>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Γεωμια

Κυπρος → Αιχμητος
↳ Αχχλία

προϊοντα
φορολογία
Παφος ✓
Παριανια
Μεσαορια
Robert Biddulph

COOP
Χειμυγία
Νομοθεσία
Αμμοχωστός

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

(Γ. Π. Ρίδη, Χαγάρ. 1)

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ γῶ-
ραι, ἐν αἷς, εἴτε ἕνεκεν τυχαίων
περιστάσεων, τῆς γεωγραφικῆς
θέσεως ἢ τῆς εὐκολίας περὶ τὴν
ἐπιθεσίαν, εἴτε ἕνεκεν τοῦ γασα-
κτῆρος τῶν κατοικῶν, δὲν δυνα-
ταὶ νὰ ἀνθήσῃ ἡ ἐλευθερία. Εἰς
τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκει
καὶ ἡ ἀνήκη πιθανῶς πάλαι ποτε ἡ
Κύπρος. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν περὶ-
οδὸν τριῶν περὶ πού εκατονταετη-
ριῶν, μεταξύ τῆς ἀπαλλαγῆς
ἀπο τῆς πρώτης αἰγυπτιακῆς
δουλείας καὶ τῆς ὑποταγῆς εἰς
τοὺς Ἀσσυριοὺς, δὲν ὑπαρχει
σὺν μιᾷ ἐποχῇ ἐν τῇ μακρᾷ τῆς
νῆσου ιστορίᾳ, καθ' ἣν ὁ λαὸς αὐ-
τῆς νὰ εἴησθε πραγματικῶς ἐλευθε-
ρος, εἰ μὴ ὡς περιόδον ἐλευθερί-
ας θεωρήσωμεν τὴν ἐξουσίαν τῶν
Λουσιτιανῶν. Πᾶσα μεγάλη δύ-
ναμις τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἀμα-
τὴ πικρατήσῃ, ἐξέτεινε τὴν χεῖ-
ρα πρὸς τὴν Κύπρον. Πολὺς δὲν
παρήλθε χρόνος, ἀπ' οὗτοῦ ὁ Ἰω-
σῆφ ἐταμίευε σῖτον ἐν Αἰγύπτῳ,
καὶ ὁ μέγας Θωτμῆς καθυπέτα-
ξε τὴν Κύπρον, τὰ δὲ σκάφη τοῦ
ἐκόμενον ἐκείθεν ἄρματα ὑπε-
στρώμεγα διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύ-
ρου, χαλκόν, δερματα, πολυτί-
μους λίθους καὶ ἐλεφαντόδοντας.
Ὅτε ἡ νῆσος ἐξανέστη, ὁ Σέττης
καὶ ὁ Ραμψῆς ὁ τρίτος τὴν ὑπε-
δούλωσαν ἐκ νέου καὶ ἀπετύπω-
σαν τὰ σήματα τῶν ἐπὶ τῶν
γαλῶν τῆς. Εἶτα ἦλθεν ἡ ἐπίδρο-
μὴ τῶν Φοινικῶν, σχεδὸν δὲ ταυ-
τοχρόνως οἱ ἥρωες τῆς Τροίας,

ή, εάν οι ήρωες τής Τροίας είναι μυθικά πρόσωπα, Έλληνες απόκοι απέβησαν εις τας ακτάς τής Κύπρου και κατέλαβον αυτάς, καιπερ μη υποτάξαντες ίσως την όλην νήσον. Περί τὰ 700 π. Χ. τήν Κύπρον έδραξεν ή Ασσυρια. Είτα ήλθεν ή Βαβυλών. Εί-

1) Σ. τής Σ.— Η πραγματία αυτή έδημοσιεύθη εν τή α Συγγράμω Επεθεωρήσειω του Λονδίνου.

τα ό Αμασις, Φαραώ τής είκοστής έκτης δυναστείας, ανεκτήσατο τήν Κύπρον υπέρ τής Αίγυπτου, ήτις ήρξεν αυτής επί ίκανον χρόνον, έως ου κατέκτησαν αυτήν δια των όπλων οι Πέρσαι. Εν έτει 333 π. Χ. παρόδη εις τον μέγαν Αλέξανδρον, μετά τον θάνατον δε αυτού περιήλθε μετά τής Αίγυπτου εις την έξουσιαν των Πτολεμαίων, εις ου των Πτολεμαίων πεσόντων μετά τής Κλεοπάτρας, προσητήθη εις τό ρωμαϊκόν κράτος.

Ταύτα δια βραχείων τὰ χρονικά τής νήσου προ Χριστού. Η ιστορία τής εναισθησια τής νήσου γαιου κόσμου, αι δε περιπέτειαι τής δεν έληξαν δια τής ρωμαϊκής προσαρτησεως. Προϊόντος του χρόνου, ή Κύπρος έγινετο τμήμα του βυζαντινού κράτους, αλωθείσα ό υπό των Σαρακηνών, ανεκτήθη υπό του Βυζαντινού. Εν έτει 1191 εκυριεύθη επί το ρωμαντικώτερον υπό του ημετέρου βασιλέως Ρικάρδου του

Θυμολέοντος, ὅστις ἐπιώλησεν αὐ-
τὴν εἰς τοὺς Ναΐτας. Ἀλλ' οἱ
Ναΐται δὲν ἠδύναντο γὰρ τὴν κυ-
βερνήσωσιν. Εἰς τῶν χειρῶν τῶν
παρέλαβεν αὐτὴν λοιπὸν ὁ Γου-
ῆς Λουσινιανος, ὑποψήφιος βασι-
λεὺς τῶν Ἱεροσολυμῶν, καὶ ἐπὶ
τρεις αἰῶνας ἦσαν αὐτῆς οἱ ἀ-
πόγονοί του. Ὅτε ἐξηλείφθη ἡ
δυναστεία τῶν Λουσινιανῶν, τὴν
νῆσον προσήροτησεν ἡ ἐνετικὴ δη-
μοκρατία, ἀρξασα αὐτῆς περὶ
τὸν ἕνα αἰῶνα, εἰς οὐ τέλος, ἐν
ἔτει 1571, ἐν μέσῳ περιστάσε-
ων προδοσίας, ὠμότητος καὶ βασ-
βαρότητος ἀπαρκαδειγματιστῶν
καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τουρκικῇ ἱστο-
ρίᾳ, ἐδέσποσαν τῆς νήσου οἱ Ὀ-
θωμανοὶ, θανατώσαντες ἀνηλε-
ῶς τοὺς γενναίους ὑπερασπιστὰς
τῆς. Ἐκτοτε, πλὴν μίας ἢ δύο
διακοπῶν, ἡ νῆσος διετέλεσε μέ-
χρι τοῦ 1878 ὑπὸ τουρκικὴν ἐ-
ξουσίαν. Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων
καταφαίνεται ὅτι οὐδεμία ἐν τῷ

κόσμῳ χώρα ἐσχέ μακροτέραν
καὶ ποικιλωτέραν, ἀμα ἰδὲ καὶ
μᾶλλον ἀξιοσημειωτὸν ἱστορίαν.
Ἀπὸ τῆς ἀπώτατης ἀρχαιότητος
παρέστησεν ἐπιφανῆς προσώπων
ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐφ' ἧς διαδραμα-
τίζονται αἱ τῶν τῆς ἀν-
θρωπότητος. Πᾶσα σπιθαμὴ τοῦ
ἐδάφους τῆς ἐποτίσθη δι' ἀνθρώ-
πινου αἵματος, ἐπὶ δὲ τῶν βρα-
χῶν τῆς κείνται τεθναμμένοι ἀν-
δρες ἐξοχῶν. Τὰ κύματα τοῦ πο-
λιτισμοῦ ἐξεγυθῆσαν ἀλλεπαλλη-
λα ἐπὶ τῶν πεδιάδων τῆς, ἀπο-
λιπόντα ἵχνη ἀνεξίτηλα. Ἀλλ'
ἐλευθερία οὐδέποτε ἢ σχεδὸν οὐδέ-
ποτε διετέλεσεν ἡ Κύπρος. Ἀπο

λα και κομίζει ὑδωρ ὑπερ τῶν
ἐθνῶν, ἀτινα ἐδέσποσαν ἀλληλο-
διαδογῶς τῶν ἀκτῶν τῆς Μεσο-
γείου. Ἡ τυγῆ τῆς ὑπῆρξεν ὀ-
ποιά ἢ τῆς ἠτκήμενης δούλης ἐν
τῇ ρωμαϊκῇ οἰκονομία. Αὐτὴ ἐ-
νήθε καὶ ὑφαίνεν, ἀλλοὶ δ' ἐνε-
μοντο τοὺς καρπούς τῶν ἰδρωτῶν
τῆς. Ὁ γαλλός τῆς καὶ ἡ ξυ-
λεια, τὰ προϊόντα τῶν μεταλ-
λείων καὶ τῶν ἀγρῶν τῆς περι-
ῆλθον εἰς τὰς χεῖρας ξένων κυρι-
ῶν. Ὑπῆρξεν αἰνεὶ σπόγγος, ἐξ
αὗτὸ ἐν ἔθνος μετὰ τὸ ἄλλο ἐξε-
μύχσαν τὴν ζωγονὸν ὑγρότητα,
σπόγγος δὲ εἶναι καὶ σήμερον.

Τοιοῦτο τὸ πασελθὸν τῆς γῶ-
ρας, ἦν ἡ σύνοσις τοῦ Βῆκον-
σσηλὸ προσεπόρισε τῇ Ἀγγλία
διὰ τῆς ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1878
συμβάσεως. Οἱ ἄροι τῆς συμβα-
σεως εἶναι παραδοξοί. Τὸ ἕκτον
ἄρθρον λέγει ὅτι, ἐάν ἡ Ρωσσία
ἀποδώσῃ τῇ Τουρκία τὸ Κάρς
καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Ἀρ-
μενίας, ἃς ἐκτήσατο κατὰ τὸν
τελευταῖον πόλεμον (ἢ περιπτῶ-
σις δ' αὐτὴ θα ἐπέλθῃ εἰς τὰς ἐλ-
ληνικὰς καλάνδας) καὶ ἡ νῆσος
τῆς Κυπρῶν θα ἐκκενωθῇ ὑπο
τῆς Ἀγγλίας, ἢ δὲ ἀπὸ 4 Ἰουνι-
οῦ 1878 συμβάσις θα περατω-
θῇ. Ὁρίζεται πρὸς τούτοις ἡ ἀ-
πότισις φόρου τῇ Πύλῃ. Δὲν εἶ-
μεθα λοιπὸν κτήτορες, ἀλλὰ

κάτοχοι, ὧν ἡ νομὴ δύναται νὰ
περατωθῇ ἐν τισὶ περιπτώσεσι,
π. γ. ἐάν ἐκκενωθῇ τὸ Κάρς, ἢ
ἐάν μὴ καταβληθῇ ὁ φόρος. Ἡ
Κυπρὸς τῆς σήμερον δὲν εἶναι
φευ! πλέον ἢ ἐπὶ Πτολεμαίων ἢ

Λουσινιάνων. Κατὰ τὴν παλαιμ-
αν, ὅπου πατήσῃ τὸν πόσα ὁ
Τούρκος, δὲν σμεταί πλεον γρο-
τον. Τοῦτο ἀληθεύει ἰσῖως περὶ
Κύπρου. Ἡ τουρκικὴ διοίκησις ἐ-
λυμήνατο τὴν γῆσον καὶ ἤρη-
μώσεν αὐτὴν δίκην σμηνούς ἀ-
κρίδων. Ὁ καταπιεσθὲς λαὸς
ἀπέβαλε πᾶν δημόσιον εὐσῆμα.
Τὰ δάση κατεστράσθησαν, αἱ ἐν-
χώσιαι βιομηχαναὶ παρελοσαν,
ρεσθὴ ἢ σπάταλη φων ἐν τῶν
σταντινουπόλει. Μελαγγολᾶ ὁ
πλανῶν το βλεμμα ἐπὶ τῆς ἀπό
Πάσου μετὰ Λάσοναχός ξησᾶς
καὶ ἐρημου παραλίας καὶ ἀνα-
λογίζομενος ὅποσον διάφορος θά-
ῆτον ἢ θέαι ἐπὶ τῶν πολεμει-
κῶν χρόνων, ἢ ὅτε ἐθαλασσοκρά-
τει ἡ Βενετία. Ὁ περιηγητὴς δι-
ατρέχει μεγάλας ἐκτάσεις σχε-
δὸν ἀνύδρου γῆς, βλέπει τὰ ἄρη-
γυμνά τῶν δασῶν, ἐφ' οἷς ἐση-
μίζοντο ἄλλοτε, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ
πλουσία πεδιάς τῆς Μεσσαρίας,
καλλιεργουμένη, ἢ μᾶλλον ξερ-
μένη κατὰ τὸ ἡμῖς, εἶναι κατ-
εσπαρμένη δια πετρῶν. Ἡ Κύ-
προς, τρέφουσα ἄλλοτε ἐν ἑκα-
τομμύριον ψυχῶν, δὲν τρέσει ση-
μῆρον οὔτε διακοσίας χιλιάδας.
Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι καθίστῶσι πε-
ρίτταν πᾶν σχολιον. Ἄλλα πλὴν
τῆς τουρκικῆς διαχειρίσεως καὶ
ἄλλοι λόγοι συνετελέσαν, ὅπως
κατέλθῃ ἡ γῆρα εἰς τὴν ἐνεστώ-
σαν θέσιν, σπουδαιότατος δ' ἐξ
αὐτῶν εἶναι ἡ καταστροφή τῶν
δασῶν, ἐπενεγκούσα ὡς ἐπαχο-
λούθημα τὴν ἀνομβρίαν. Ἡ γε-
ωργικὴ εὐδοκίμησις τῆς Κύπρου

ἐξαρτᾶται ἀνα πᾶν ἔτος ἐκ τῆς ποσότητος τῶν ἐαρινῶν καὶ εθινοπωρινῶν βροχῶν, αἵτινες, νῦν ὅτε ἐξελίπον τὰ ἐλκυσόντα τὸν συρροῦν δένδρα, εἶναι λίαν ἀραι-

αὶ καὶ ἀβέβαιαι. Ἐφέτος, ἐν παραδείγματι, ἡ κριθὴ ἀπέτυχεν ὅλως ἐνεκεν ξηρασίας. Ἡ βροχὴ ἐπέσεν ἐγκαίρως, ὅπως σωθῆ ἡ ἐσόδια τοῦ σίτου καὶ προληφθῆ ἀληθῆς λιμός· ἀλλ' ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξε πενιχρά. Ναὶ μὲν, ἀληθεύει ὅτι αἱ βροχαὶ δὲν ἐξαρτῶνται ὅλως ἐκ τῆς ὑπάρξεως δασῶν, διότι καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, ὅτε ἡ Κύπρος ἦτο δενδρώδης, ἐβρέξεν ἀραιῶς ἐπὶ 36 ἔτη καὶ ἡ χώρα σχεδὸν ἠρημώθη. Ἐν γένει ὁμῶς εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν κανονισθῆ ἡ ἀναδάσωσις, αἱ βροχαὶ ἔσονται ἀραιαὶ καὶ ἀβέβαιαι, ἡ δὲ χώρα πτωχὴ. Ὁ Σιρ Βίδδωλφ ἐγράφεν ἐν ἔτει 1884: «Ἐάν ποτε τὰ δάση καταστραφῶσιν ὅλως, τὸ κακὸν ἔσται ἀνεπανόρθωτον. Αὐτὴ ἡ φύσις δὲν θά ἔχη πλέον τὴν δύναμιν τῆς ἀναδασώσεως. Ἐπὶ τῶν ἀρέων δὲν θά ὑπάρχη οὔτε ζυλεῖα, οὔτε νομὴ, ἀλλὰ μόνον σαλαχοὶ βράχοι. Τούναντίον, ἐάν τὰ δάση συντηρηθῶσι καὶ ἐπεκταθῶσιν, αἱ βροχαὶ θ' αὐξήσωσιν ἐν ταῖς κοιλάσι, θά ὑπάρχη δὲ κατ' ἔτος ποσότης ξύλων ἐπαρκῆς εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας τῶν Κυπρίων.» Ἡ μεθοδικὴ καταστροφή τῶν δασῶν, ἐξακολου-

θήσασα ἀκωλύτως ἐπὶ αἰῶνας
πιτελεῖται κατὰ πολλοὺς καὶ
διαφοροὺς τρόπους. Κύπριος χω-
ρικός κόπτει ἀνευδοιάστως τὸ
παχυτάτον δένδρον, ὅπως κατα-
σκευάσῃ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἐλάχιστον
πράγμα, οὐ ἔχει ἀνάγκη, ἐάν
δὲ δὲν ἀρκέσῃ τὸ πρῶτον, κόπτει
καὶ δεύτερον. Ἀφαιρεῖ τὸν φλοι-
όν, ἵνα φθαρή τὸ δένδρον καὶ νε-
μηθῇ τὴν ξυλείαν. Καίει δάσος
ὅλον, ἵνα βλαπτήσῃ χόρτον πρὸς
τροφήν τῶν προβάτων του, ἢ
καὶ πρὸς ἀπλὴν διασκέδασιν. Ὁ-
δηγεῖ τὰς αἰγὰς του, ἵνα τρώγω-
σι τρυφεροὺς καὶ ἀρτιφύεις βλα-
στούς. Τρυπᾷ τὰ δένδρα πρὸς
πορισμὸν ρητίνης τοσοῦτον ἀδεξι-
ως καὶ ἀπερισχέπτως, ὥστε ἐν-
τὸς ὀλίγων ἐτῶν θνήσκουσιν. Ἀλ-
λά τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔθιμον
ἀπηγορεύθη διὰ νόμου. Ἐν γένει
ἢ πρὸς τὰ δένδρα ἀσυγγνώσια
τῶν χωρικῶν εἶναι αὐτὸ τοῦτο
ἀπίστευτος, ὡς ἀποδεικνύει τὸ ἐ-
ξῆς γεγονός. Ὁ γράφων ἐξήταξε
πρὸ τινῶν μηνῶν τὰ ἀρχαία ὀ-
χυρώματα τῆς Ἀμμοχώστου, ὅ-
τε, ἀκουσας χόρτον τελεχεως,
ἀνῆλθεν εἰς τινα προμαχώνα, ὅ-
πως εἶδη πόθεν προήρχετο. Πέρα
τῆς πλατείας Ἑλλάς τάφρου ὑ-
ψουτοῦ ωραιότατη συκῆ, τὸ μόνον
ὄρατον δένδρον καθ' ὅλην τὴν πε-
ριοχὴν, γυνὴ δὲ τις ἐπέλεξα τὸ

στέλεχος, ἐνῶ ὁ ἀνὴρ παρίστατο
καὶ ἐπέβλεπεν. Ἐπιπληθεῖσα
ἐντόνως, ἢ χωρική ἀπήλθεν, ἀ-
κολουθουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Ἐ-
χρείασθη, φαίνεται, καύσιμον ὕ-
λην καὶ πρὸς πορισμὸν αὐτῆς δὲν
εἰδίστασε νὰ κόψῃ βαρβάρως τὸ
μόνον ἐπὶ τόπου δένδρον, ὅπερ πι-
θανῶς σήμερον δὲν θὰ ὑπάρχη
πλέον. (ἀκολουθεῖ.)
(« Ἡμεῶς. »)